

Narodna in univerzitetna knjižnica
v Ljubljani

40501

br 80

ig. van
a l. 1885.

F. Levec

7
II 1896.

40501.

40501

ŠOLSKE POSTAVE

za

LJUDSKE ŠOLE

po

ces. k. avstrijskih državah.

Veljajo svezane v platnenem herbtu 2 kr. C. M.

V Beču, 1857.

Na stroške c. k. prodajavnice šolskih knjig.

[Handwritten signature]

ŠOLSKE POSTAVE

III

LJUDSKE ŠOLE

V javnih šolah se smejo ako ministerstvo uka in bogočastja drugači ne dovoli, samo predpisane, s štempeljnom šolsko-knjižnega prodaja zaznamovane bukve rabiti. Tudi ne smejo draže biti, kot je na prvem listu postavljeno.

L. Hečn, 1855.

Na osnovi o. l. predpisane šolskih bukve.

I. Za vedenje pred šolo.

1. **O**trôci! svojo šolsko pripravo imejte smiraj lepo zložêno in pripravljeno; nič je ne spridite in čedno jo hranite.

2. Vzemite je vselej le toliko v šolo, kolikor je potrebujete. Noži in čertala ali linirji se brez privoljenja učenikoviga ne smejo v šolo nositi.

3. Preden greste z dôma, preglejte, ali je vaša oblêka čédna. Obraz, rokê in nogê si umíte, nohti porežite, las lepo poravnajte. Tudi potrebo popred opravite.

4. Če zavoljo kake bolézni ali zavoljo kaciga druziga zaderžka (vzroka) ne morete v šolo priti, prosite, de se to učeniku naznani.

5. O pravim času pójдите z dóma, in gredé se ne obotavljajte, de o pravim času v šolo pridete. Ostró vam je prepovedano, na tacih krajih postajati, ali še celó razgrajati, kjer se ljudje shajajo.

6. Tiho in pametno hodite. Pozdravité se, kadar se na potu snidete. Če ste deleč od šole domá, zberte se dečki (fantjaj) z dečki, dekleta pa z dekleti.

7. Kadar pred šolo pridete, otrebite blato ali snég s čevljev, snég otresite tudi s klobukov in plajšev.

8. Pozdravite jih, kateri vas v šoli srečajo.

9. Ne postajajte pred šolo ali v šoli; ampak pojdíte naravnost v učilnico ali šolsko izbo.

10. Kdor prepozne pride, mora zaderžek učniku resnično povedati. Gorjé mu, kateri si hoče z lažmi pomagati. Vsaka laž se ostró kaznúje.

II. Za vedenje v šoli.

1. Kadar v učilnico stopite, prikloníte se lepo učniku ali učenici. Če jim imate kaj povedati, povejte. Pozdravite potem tudi druge učence in učenke.

2. Svoje plajše, klobuke, kape, gornje suknje, dežnike, kernirje i. t. d. na odločeni kraj položite, tako, de jih morete hitro v róke vzeti, kadar je treba.

3. Pozímí ne hodíte naravnost k peči, poleti ne k vodi ali na štérno, ne k óknom, ampak vselej na svoje odkazano mesto.

4. Ne bodite si nevošljivi zavoljo sprednjiga mesta; ker se po pridnosti in po lepim vedenji delí. Skerbite, de sí boste s tem perve mésta zaslužili.

5. Svojo šolsko pripravo položite, preden se uk prične, na polico pod klóp.

6. Tiho in mirno čakajte, dokler se učiti ne pričnè. Pripravljajte se za uk. Mislite poprej, postavimo, kaj bi utegnili biti vprašani, ali pa tiho berite iz kakih šolskih bukev.

7. Med molitvijo pred úkam vstanite, roke k višku deržite, in lepó molite, kar se vam naglas móli. —

8. Po molitvi le tisto v roke vzemite, česar vam je za úk treba.

9. Med ukam vselej po koncu sedíte, in deržite roké, če ne pišete, ravno pred sebjó na klópi.

10. Oči in ušesa naj bodo na učenika obernjene. Storite vselej radi in na tanko, kar se vam zapové. Pokoršina je zmiraj potrebna vsakimu učencu.

11. Kteri se pokličejo, de bi brali ali odgovarjali, naj vstanejo, in se lepó vstopijo.

12. Kteri bi radi brali ali odgovarjali ali kaj vprašali, smejo to le spodobno z vzdignjeno rokó pokazati.

13. Kteri so k mizi ali k dėski (tabli) poklicani, naj hodijo takó iz klopí, de druzih po nepotrebnim ne motijo; ravno tako naj gredó spet na svoje mesto, kadar drugéj nimajo nič več opraviti. Kteri poleg njih sedé, naj se radi umikajo.

14. Nikdar si ne sméte nagajati, in si oblačil bukev, pisem i. t. d. nikakor ne priditi.

15. Pomenkovati se ne smete, ne všeptávati si, ali za druzimi govoriti, tudi se ne ozirati, z rokami igrati, z nogami ne dersati ali mahati, ne po klopéh hoditi, brez pripušenja ne s svojiga mesta hoditi, ne po svoji volji zdaj stati, zdaj sedéti, klopí ali sédežev v njih ne premenjevati.

16. Med náúkom ne smete nič jesti, tudi ne seboj prinesenih jedil si kazati, in piti nikar ne prosite. Kteri nosijo kosilo ali južino s seboj, ker so deleč domá, naj hranijo jedila na mestu, ki ga učenik odkažejo.

17. Brez sile ne smete v zakótnik (na stran) hoditi; pa tudi ne vanj prositi, dokler uni nazaj ne pride, ki mu je bilo poprej dovoljeno.

18. Kómur je dovoljeno v zakotnik iti, ne sme umazati ali počertati ga. Če umazaniga nájde, naj précej pové. Ne smé dalje zunaj biti, kot toliko, kolikor mu je tréba, in zunaj zakotnika v nobenim kraji ali kotu svoje potrebe ne opravljati.

19. Nobene s tem manjše stvari sí ne smete skrivaj jemati, pa brez pripušenja si tudi nič ne posojeváti, zastonj dajati, prodajati, ali premenjávati.

20. V šoli vam zročeni bukev, pisem, številskih deskic, čertal, risál, obrisov, podobnic, pozemljine ali naturalij brez pripušenja ne smete domú jemati; tudi nič ne spridite ali popačite; to bi bilo nehvaležno.

21. Nikakor ne pridite in ne mažite klopi, míz, stolov, óken, vrat, sten in enaciga,

22. Ne mečite koscov popirja, zrezanih peres ali kaj družiga pod klopi.

23. Med seboj bodíte mirni in prijazni, postrežni in priljudni; varujte se gerdiga, poredniga vedenja.

24. Kadar drugi učeniki ali učenice, ki se pri učenjí versté, v učilnico pridejo, ali če se šolski ogleda, fajmošter ali duhovni učenik, grajšinski gospod ali kdo drugi imeniten pokažejo, vstanite, ter se, če vas učenik ali učenica opomnijo, lepo priklonite, in tako dolgo stójte, dokler se vam ne reče sestí.

25. Kadar je uk končan, oródje spet pripravite, in préd-se na klóp položíte.

26. Kadar se iménik ali katalog bêre, oglaste se, ko se vaše ime bêre, dôsti glasno: Tukaj.

27. Med molitvijo na koncu uka tako storite, kakor iz začetku.

28. Ko se molitev dokonča, vzemite svoje orodje, pojdite z verstjó iz klopi, kakor se vam vselej ukaže, vzemite spravljene plajše, klobuke, kape, i. t. d.; vstopite se, kakor vam učenik ali učenica rekó, po dva in dva v versto, de pojdete, in kadar memo njih gréste, se jím priklonite, in pojdite z verstjó in tiho do pred šole.

29. Če gréste po stopnicah, ali po katerih stôpnjah, pojdite počasi in varno, de kdo ne pade.

30. Če imajo kateri zmed vas učeniku ali učenci kaj povedati, ali potožiti, ali pri njih kaj drugega storiti, naj store, preden se pojde iz učilnice.

III. Za vedenje v cerkvi.

1. Ktere učenik pred ukom v cerkev peljejo, tisti naj orodje tačas v klopéh pusté; če pa še le po uku v cerkev gredó, naj ga seboj vzamejo.

2. Po dva in dva, in kjer je šola namešana, najprej dečki (fantje), potem dekleta, naj tiho, mirno, lepó v cérkev gredó na svoje odločene mésta, naj med službo božjo klečé, ali pa stojé, kakor se jím ukáže, pobožno in spoštljivo molijo ali pojó, po opravilu pa sopet po poprešnjim redu iz cerkve odidejo.

3. Zberite se ob nedeljah in praznikih o pravim času v cerkvi na odmenjenih mestih, pri nauku zvesto poslušajte, in pri molitvah pobožno in lepó molíte.

4. Pri zedinjenim petji in pri molitvah ne vpíte, pri očitnih obhodih ali procesijah se reda deržite, in molíte ali pójte po napeljevanju gospoda fajmoštra ali duhovniga učenika.

5. Ravno tako storíte pri obhajilih in pogrébih, kadar jih spremíte.

6. Kteri ob nedeljah k popoldanskim naukom hodijo, naj se, kjerkoli je mógóče, v učilnici snidejo, po dva in dva tiho in lepó v cerkev gredó in na svojih mestih nauk zvesto poslušajo.

7. Takó naj se tudi, kteri gredó ob odločenih dnéh k spovedi in k svetimu obhajilu, kjer je mógóče, popred v učilnici zberó, od tod po dva in dva v cerkev gredó, spodobno se zaderžé, in potem tiho in mirno domú vernejo.

8. Zaderžite se v cerkvi in v vsih svetih krajih spodobno in pobožno. Ne ozirajte, ne sprehajajte se preširno, ne jemljte nobene igrače s sebj. Oskerbíte se s pesemskimi ali molitvenimi bukvicami. Ogibajte se vse stiske in pojdíte, kadar koli je mógóče, po dokončani službi božji pred odrašenimi, najpred dečki, potem pa dekléta.

IV. Za vedenje zunaj cerkve in šole.

1. Zaderžite se ob nedeljah in praznikih v cerkev gredé, pametno in spodobno. Ravno takó tudi domú gredé.

2. Ne mudíte se pred cerkvijo, če se tudi božja služba še ni začéla. Še manj pa se smete ondi igrati. Ne hodite brez dovoljenja v zvoník ali túrn, ne lazite na zid, ki je okoli cerkvé, ne praskajte zidú, ne pišite in ne čerkajte na-nj.

3. Kadar vas v versti iz cerkve ali šole pe-ljejo, pojdite v tem redu, dokler je mogoče. Ne smete se tedaj pred šolo muditi; ondi ali pri drugih hišah ali drugod na očitnih krajih ne smete svoje potrebe opravljati, ne vsaksebi tekati; ampak tiho in mirno domú hodite.

4. Ne očitajte jim po potu, kateri so bili v šoli posvarjeni, ali kaznovani, ne posmehujte se jim zató, in ne pravite drugim. Ne zmérjajte se, ne dajajte si gerdih ímén, ne zaničujte se med seboj zavoljo slabje glave ali telesnih nadlóg.

5. Ne bodite na cestah in potih nikjer nikomur nadležni, ne praskajte nikjer zidú ali plank, ne oškodovajte ničesa pri hišah, pohišji, plotéh, zelenjavah, drevesih, travnikih, njivah, i. t. d.

6. Ne jemljíte nikomur ničesa, varujte se zmi-kati per ptujim sadji, pri nógradih, pri poljskih sadóvih i. t. d.

7. Pozdravljajte jih, kateri vas srečajo; in imenitnim se spodobno priklanajte.

8. Učite se, in delajte domá svoje šolske naloge, (to je, kar se vam učiti ali opraviti da), berite, pišite, številite, risajte, ponavljajte to, česar ste se že pred učili. Opravljajte pa tudi radi in na tanko déla, ki vam jih starši naložijo.

9. Kadar vam je dovoljeno igrati se, izvolite si take kraje, kjer niste nikomur nadležni. Igrajte se razločeni, dečki z dečki, dekleta pa z dekléti. Igrajte se brez prepira in vpitja; ne igrajte se ničesar, kar je zdravju škodljivo, kar bi bilo nepošteno in nespodobno. Poprašujte zatoraj stariše ali učenike.

10. Ne dersajte se po nevarnim ledu, tudi ne ob hišah in družih potih; ne kopajte se v nevarnih vodah, in nikoli ne goli.

11. Ne obešajte se zad na vozove ali saní, in ne storite nikoli ničesa, kar vam vaši predniki in vikši prepovedó.

12. Kadar mislite za vedno iz šole ostati, zglasite to spodóбно in zahvalite se vsim, katerim je bilo z vami opraviti. Védite, de se učeniki vašinajvéči dobrotniki, katerim ste vse žive dni hvalo dolžni. Skažite svojo hvalo najpred s tem, de pridno hodite k oponavljavnim nauku in v nedeljsko šolo, de pridobljenih ukov ne pozabite, ampak jih v svoj prid oberneta.

Ravnajte se po téh postavah radi in na tanko. Kdor jih ne spolnuje, tega bodo učeniki po okolišinah na skrivnim ali pa očitó posvarili in okregali, vzeli mu bodo za kazen listek pridnosti, častni sedež, častno znamenje, častno službo, posádili ali postavili ga bodo na odlóčen, na sramóten kraj: izbrisali ga bodo iz častnih ali zlatih bukev, in zapisali v černe bukve, ali ga bodo celó s šibo ali s páličico têpli, in bo slabo zaznamovan v vedenji. Kteri se nikakor poboljšati nočejo, take po iz šole izženo.

Natisnil L. Grund.

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

00000041585

